

București
7 ianuarie 2022

COMUNICAT DE PRESĂ
AdaptJust – Justiție accesibilă pentru persoane cu dizabilități
Proiect derulat în parteneriat de Centrul de Resurse Juridice și Ministerul Public

Centrul de Resurse Juridice (CRJ) și Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție anunță lansarea proiectului **AdaptJust - Justiție accesibilă pentru persoane cu dizabilități**, care are ca scop îmbunătățirea implementării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului și a Deciziilor Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei în materia drepturilor persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale private de libertate. Partenerii își propun prin acest proiect să contribuie la creșterea capacității magistraților și a societății civile de a apăra drepturile persoanelor cu dizabilități prin pilotarea unui mecanism de protecție și prin elaborarea unui Plan de acțiune pentru prevenirea tratamentelor rele, inumane și degradante în instituțiile în care se află persoane cu dizabilități intelectuale și psihosociale.

AdaptJust se adresează în egală măsură procurorilor, judecătorilor, avocaților, medicilor cu specializarea în psihiatrie, psihologilor și asistenților sociali care activează în domeniul protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități, prin acțiuni de formare continuă, informare și sprijin acordat de experți independenți. Proiectul prevede totodată dezvoltarea unui plan de acțiuni pentru prevenirea tratamentelor rele, inumane și degradante, crearea unor grupuri interdisciplinare de lucru, formarea de experți, cursuri de formare specifice în domeniul facilitării accesului la justiție, manuale, dezvoltarea unei rețele de experți psihosociale la care să apeleze parchetele și instanțele în cauzele care implică persoane cu dizabilități mintale.

Proiectul urmărește pilotarea la nivel național a unui mecanism de protecție a acestor drepturi (vizite de monitorizare, call center, acordare de consiliere, asistență și reprezentare juridică - inclusiv direct în centre) și promovarea dialogului și parteneriatului între instituțiile publice și societatea civilă, prin procese participative și consultative, implicarea beneficiarilor în toate etapele proiectului, crearea unor mecanisme de consultare și capacitatea lor și a organizațiilor lor de a documenta și raporta inclusiv către instituțiile europene, realizarea de studii privind impactul legislației naționale și europene, dar și cu privire la situația drepturilor persoanelor cu dizabilități mintale în România.

CONTEXT:

În prezent, în România, există aproximativ 17.500 de persoane instituționalizate cu dizabilități, iar conform statisticilor¹, 56.6% dintre acestea au o dizabilitate mintală. Inițiativa proiectului a apărut în contextul în care, conform statisticilor, persoanele cu dizabilități au acces mai redus la sistemul de justiție față de cele fără dizabilități atunci când au nevoie să sesizeze o încălcare a drepturilor. Studiul național citat anterior arată că doar 40% dintre persoanele cu dizabilități reușesc să parcurgă etapele

¹ „Diagnoza situației persoanelor cu dizabilități în România”, Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții, 2021

care țin de depunerea unei plângeri și doar 15% contestă decizia unei instanțe (față de 29% persoane fără dizabilități).

Asigurarea accesului la justiție este cu atât mai importantă cu cât persoanele cu dizabilități, în special cele cu dizabilități intelectuale și psihosociale plasate în instituții medicale și sociale, sunt în mod disproporționat expuse violenței și neglijării. Prevalența violenței împotriva persoanelor cu dizabilități este de 1,5 ori mai mare decât împotriva persoanelor fără dizabilități și riscul ca persoanele cu dizabilități mintale să fie expuse violenței este de 4 ori mai mare². Din datele colectate de CRJ a reieșit că anual mor în jur de 1500 de persoane cu dizabilități în instituții sociale și medicale și că doar câteva dintre aceste decese sunt raportate pentru a fi investigate ca fiind decese suspecte, în contextul în care rata mortalității în rândul tinerilor cu dizabilități instituționalizați este de 16 ori mai mare decât cea a populației.

Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată prin Legea nr. 221/2010, recunoaște acestora dreptul de a avea acces efectiv la justiție, în condiții de egalitate cu ceilalți, și obligă statul să implementeze măsuri de formare a actorilor implicați în domeniul administrării justiției. Principala problemă adresată prin proiect este accesul dificil la justiție al persoanelor cu dizabilități, inclusiv lipsa procedurilor adaptate gradului de dizabilitate (nu există, printre altele, mecanisme de plângere și protecție disponibile, acces la un remediu și o cale de atac efective, nici mecanisme pentru prevenirea relor tratamente sau protejarea dreptului la viață și la libertate și siguranță), aspecte reliefate într-o serie de decizii ale Comitetului de Miniștri, încă neimplementate integral în practică, dintre care menționăm CRJ pentru V. Câmpeanu v. România, Parascineti v. România, B. v. România (nr. 2), N v. România, R.D și I.M.D v. România, E.B. v. România.

Pentru mai multe detalii legate de proiect, accesați: <https://bit.ly/AdaptJust>

Persoane de contact:

Georgiana Pascu, CRJ, coordonator tehnic CRJ / gpascu@crj.ro

Adrian Gavrilescu, Ministerul Public, manager de proiect din partea partenerului /
gavrilescu_adrian@mpublic.ro

Proiectul *AdaptJust - Justiție accesibilă pentru persoane cu dizabilități* este implementat de Centrul de Resurse Juridice în parteneriat cu Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și beneficiază de un grant în valoare de 1.324.994 € oferit de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE în cadrul Programului Dezvoltare locală. Mai multe detalii despre finanțator: www.eeagrants.ro și www.frds.ro. Obiectivul proiectului este de a facilita accesul la justiție al persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau cu probleme de sănătate mintală. Perioada de implementare este noiembrie 2021 – octombrie 2023. Detalii aici: <https://bit.ly/AdaptJust>. Conținutul proiectului (text, fotografii, video) nu reflectă opinia oficială a Operatorului de Program, a Punctului Național de Contact sau a Oficiului Mecanismului Financiar. Informațiile și opiniile exprimate reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorului/autorilor.

Lucrând împreună pentru o Europă incluzivă!

² „Diagnoza situației persoanelor cu dizabilități în România”, Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții, 2021